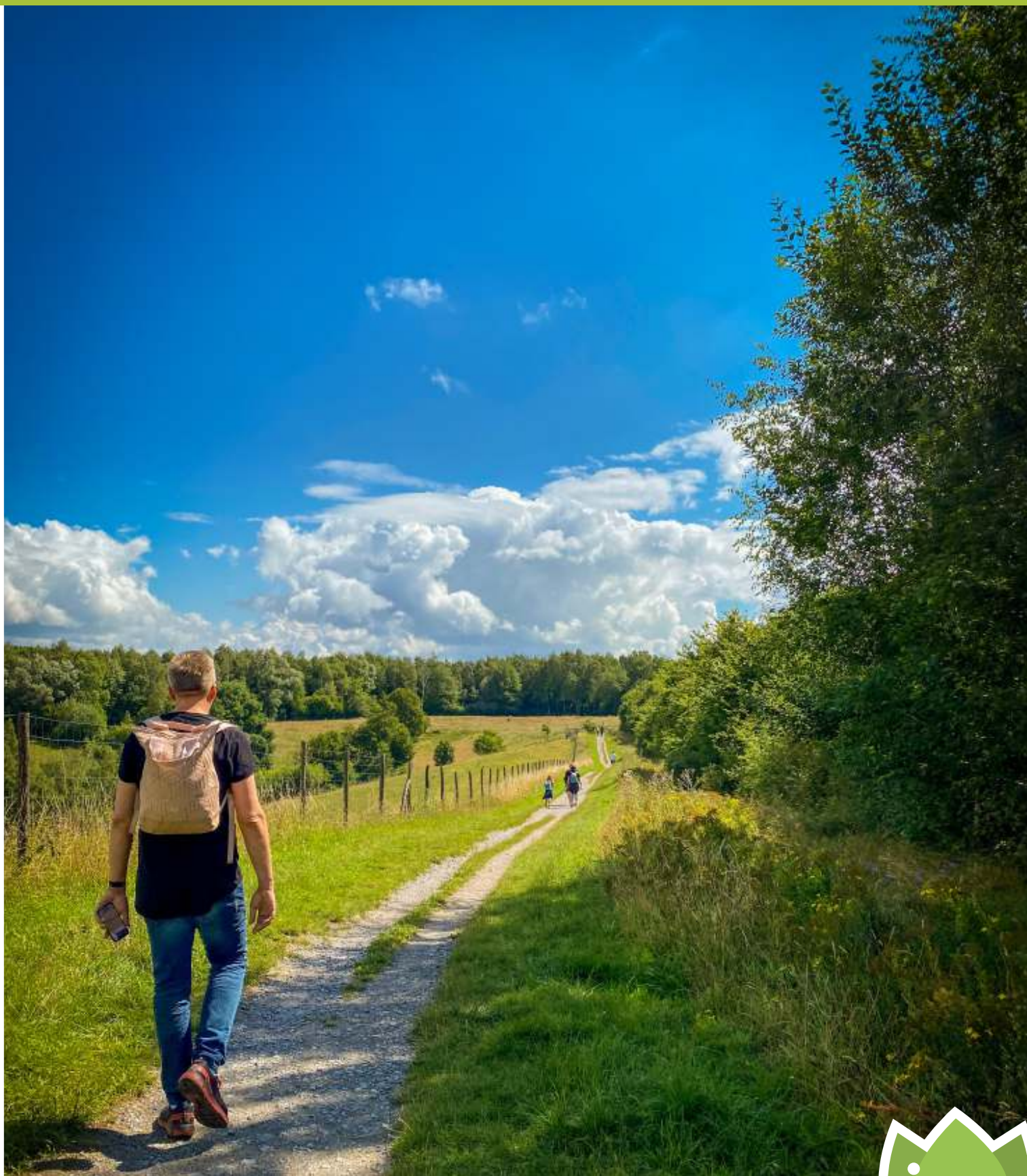

Zomer 2023

Gidsengids

IVN ENSCHEDE

INSTITUUT VOOR NATUUREDUCATIE

Nummer 265

BELEEF DE NATUUR!

Colofon

De Gidsengids van IVN Enschede verschijnt 4 x per jaar.
Voor meer informatie zie: www.ivn.nl/afdeling/enschede
en www.facebook.com/IVNEnschede

Redactie Gidsengids

Tijdelijk redactieadres

IVNEnschedesecretariaat@gmail.com

Website en Facebook

* Jan Willem Visschers

tel. 053 476 55 35 - email: jwvisschers@gmail.com

* Erika van Oldeneel - email: erika1961@hetnet.nl

Drukker

* Editoo B.V. te Arnhem

tel. 085 773 774 2 - www.editoo.nl

Lidmaatschap IVN

Aanmelden en opzeggen per email via secretariaat

Contributie per jaar leden € 24,00; huisgenoten € 6,00

Minimale jaarbijdrage donateurs is € 15,00.

IBAN: NL05 INGB 0000 8388 83 t.n.v. IVN afd. Enschede

Bestuur

Voorzitter

* Hanneke van Dorp

Wooldrikshoekweg 104

7535 DD Enschede

053-4780392

email: hanneke_van_dorp@planet.nl

Secretariaat

1e secretaris

* Nico van Diepen

Bouwhuishorst 23

7531 EZ Enschede

06-47270894

email: ivnenschedesecretariaat@gmail.com

2e secretaris

* Vacature

Penningmeester

* Dirk Nijenboer

Van Riebeekstraat 95

7535 ZJ Enschede

053-4311364

email: dendirk@home.nl

Bestuurslid

* Frank Herik

email: f.herik@gmail.com

Van harte welkom bij IVN Enschede

IVN, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid, is een organisatie met ca. 180 afdelingen in Nederland en ca. 26.000 leden, waarvan ca. 8.000 actieve vrijwilligers. IVN heeft als doel mensen bij de natuur te betrekken en jong en oud laten beleven hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk onze natuur is.

Onze afdeling IVN Enschede telt momenteel ruim 100 leden incl. huisgenootleden. Zij zetten zich in op het gebied van milieu, natuureducatie en duurzaamheid. Vooral door het stimuleren van natuurbeleving willen we onze liefde en kennis voor de natuur delen. Tevens organiseren we speciale bijeenkomsten voor onze leden en donateurs. Per kwartaal ontvangen zij het afdelingsblad de "Gidsengids".

Zin om vrijblijvend eens te komen kijken, mee te doen met onze activiteiten of lid worden? Dan kun je contact opnemen met ons secretariaat. Je bent van harte welkom!

Werkgroepen

- * Schoolwandelingen
- * Grijs, Groen en Gelukkig
- * Heemtuin
- * IVN infokraam
- * PR & Communicatie
- * Publiekswandelingen

In dit nummer

- 3 Van de voorzitter
- 4 Verslag ALV
- 5 Verslag uilen ringen
- 6 Voorbereiding voor- en verslag van slootjesdag
- 7 Bijenlessen en Infokraam op molendag
- 8 Verslag van wandeling voor mensen met visuele beperking
- 9 Leren over plant en dier
- 10 Fauna bekijken vanuit dierenwelzijn?
- 11 Nestkastinventarisatie / uilskuikens
- 12 Kinderactiviteit wilde bijen Lammerinkswönner
- 13 Intrigerende natuur / 5 minutenpraatjes (deel 1)
- 14 Diplomautreiking LGO opleiding / Persoonlijk ervaringsverslag LGO opleiding
- 15 Agenda en Puzzel

Van de voorzitter

Op de zeldzaam warme en droge juni maand volgde gelukkig niet de droge zomer die velen vreesden. Inmiddels hebben we al heel wat flinke buien gehad en het is niet meer zo dat elke blik in de dorre tuin of stap in een natuurgebied het bewustzijn wakker maakt van het klimaat-probleem, waarvoor de oplossing nog niet in beeld is.

Rond de langste dag is er altijd een periode waarin weinig vlinders vliegen. Dit jaar waren het er, waarschijnlijk door de droogte en het gebrek aan bloemen, zo weinig dat het zelfs de kranten haalde, maar nu groen en bloemen zich herstellen warrelen er ook kleurrijke zwermen rond. In mijn omgeving behalve de gebruikelijke soorten ook dikkopjes, kleine vuurvlinder, landkaartje, een eikenpage en kleine ijsvogelvlinders. Zoveel natuurschoon om van te genieten dringt de zorgen naar de achtergrond. Of dat goed is weet ik niet, prettiger is het wel! Zo is dat denk ik ook bij IVN activiteiten: je moet wel aandacht aan de problemen besteden, maar zonder het een heel somber verhaal te laten worden en zonder dat het het genieten van de natuur in de weg gaat zitten.

Weer is de redactie er in geslaagd een prachtig afdelingsblad voor ons te maken met bijdragen van verschillende leden. Dank jullie wel!

Er zijn veel verslagen van activiteiten. Ik kan ze hier niet allemaal noemen, maar een bijzondere vermelding verdient de wandeling voor slechtienden, waarmee het werk van Hans Pelgrim een vervolg gekregen heeft. Heel fijn is ook dat dit in samenwerking met IVN Haaksbergen gebeurt.

Op pagina 4 van dit blad staat het verslag van de ALV van 6 april 2023. Alvast voor de ALV van volgend voorjaar! Ook belangrijk nieuws: de uitreiking van de diploma's aan 14 nieuwe landschapsgidsen! Gefeliciteerd allemaal, IVN is heel blij met jullie!

Chris schreef een stuk waarin hij vertelt over hulpverlening aan wilde dieren vanuit zijn andere vrijwilligersfunctie op de dierenambulance. Ook voor IVN-ers is het heel nuttig om er eens over na te denken wanneer dit nuttig is of juist niet. En deze keer heeft Nico een cryptisch woordvierkant voor ons gemaakt, wie lost het op?

OP 19 augustus is het jaarlijkse afdelingsuitstapje, we kregen er mail over. Als jullie dat nog niet gedaan hebben: het is nog mogelijk je aan te melden bij Frans Briër.

Het bestuur van IVN Enschede wenst alle lezers een mooie zomer en voor wie op reis gaat een fijne vakantie.

Hanneke van Dorp

Foto: Louis Knuppel

Verslag van de ALV van 6 april 2023

Aanwezig: Nicky Aarts, Pim Bosman, Frans Briër, Henk Brinks, Nico van Diepen, Hanneke van Dorp, Chris Eijkholt, Tineke Eitink, Frank Herik, Martin Hoek, Martien Hoijer, Louis Knuppel, Marian Lansink-Boensma, Ineke Muyser, Dirk Nijenboer, Erika van Oldeneel, Lidy Schans, Jan Willem Visschers, Lidy Vrijheid.

Afwezig m.k.: Peter Baarslag, Mari Berens, Emmy Hoijer, Celia Horst, Marieke van Hummel, Henk Kaspers, Greetje Koster, Hanke Maat, Wim Pauw, Hans Peters.

Voorzitter opent de vergadering

Agenda wordt vastgesteld. Op verzoek van Frans Briër volgt er een voorstelrondje.

N.a.v. punt 11: de 'heidag' is getransformeerd tot coördinatorenoverleg. Verslag wordt goedgekeurd.

N.a.v. verslag werkgroep heemtuin: er zijn inmiddels nieuwe bankjes geplaatst.

Bij toelichting op uitgaven is de landelijke afdracht abusievelijk beschreven met de begrotingsgegevens van 2023. Het voorgerekende bedrag is €25,80, terwijl de cijfers over 2022 een bedrag van €22 laten zien.

Het feest in Vorden heeft na alle plussen en minnen €77,33 gekost, waar €500 begroot was. De chauffeurs mochten een kilometervergoeding declareren, maar hebben dat niet gedaan.

Pim Bosman vraagt naar de post fondsenwerving. Penningmeester zegt dat dit een bedrag is dat hij in een envelop aantrof. Eigenlijk een donatie, dus.

De penningmeester wordt bedankt voor zijn toelichting.

Namens de kascontrolecommissie leest Marian Lansink-Boensma een verklaring voor en adviseert de vergadering de penningmeester decharge te verlenen. De vergadering volgt dit advies. Voorzitter dankt commissie en penningmeester.

Marian Lansink-Boensma is aftredend. Lidy Schans gaat nog een jaar door. Reservelid Erika van Oldeneel wordt lid. Als nieuw reservelid meldt zich Martin Hoek, waarvoor dank.

In de agenda staan per ongeluk twee agendapunten 7. Het tweede agendapunt 7 is de begroting voor 2023. De penningmeester geeft een toelichting. Landelijk is de contributie verhoogd naar €25 en is de afdracht €12,50. Het voorstel is om de lokale contributie ook te verhogen naar €25. De begroting, inclusief contributieverhoging, wordt goedgekeurd.

Frank Herik draait al enige tijd 'op proef' mee in het bestuur. Hij heeft te kennen gegeven zitting te willen nemen in het bestuur. De vergadering benoemt hem gaarne in het bestuur. Binnen het bestuur wordt gekeken naar verdeling van de taken.

Het bestuur en de vergadering danken Pim Bosman voor zijn jarenlange inzet in het bestuur en bij de heemtuin. Met een bos bloemen en een cadeaubon drukken zij hun waardering uit.

In veilige handen is een project waaraan alle IVN-afdelingen mee zullen moeten doen. Er wordt gezocht naar de beste invulling. Er wordt o.a. gedacht aan een contactvertrouwenspersoon in de afdeling en een regionale vertrouwenscommissie.

De VOG zal gratis zijn voor afdelingen, die hun procedures op orde hebben.

Frank Herik neemt het op zich om met een stappenplan te komen.

Heemtuin is een zorgenkind. Wellicht meer samenwerking zoeken met Wageler Samen (partners De Viermarken en Zone-college?)

Bij de schoolwandelingen zijn meer gidsen nodig. De belangstelling van de scholen voor deelname is dit jaar afgenomen. Inventariseren waarom de belangstelling gering is.

GGG rolstoelwandelingen lopen, maar deelname van IVN zou groter kunnen zijn. Onduidelijk is of de vrijwilligster Karin Ferwerda doorgaat met de organisatie ervan.

Het Ariënhuis in Glanerbrug heeft contact met ons gezocht voor 'groene' activiteiten. Vrijwilligers gezocht. Erika van Oldeneel staat er niet afwijzend tegenover.

Er komt een commissie die zich gaat bezig houden met interne activiteiten. Vraag is of 'Lief & Leed' daarbij past.

Er wordt gewerkt aan een activiteit voor nieuwe leden. Frans Briër, Bert Mos, Laura Tuller.

Poelenonderzoek 5 juni kan nog vrijwilligers gebruiken.

In oktober gaan de activiteiten in Aamsveen weer van start.

Marian Lansink-Boersma vraagt naar de afgelaste bijeenkomst werkgroepenoverleg. Na de zomer wordt dit weer opgepakt.

Tineke Eitink meldt het nieuwe e-mailadres van PR en Communicatie: IVNEnschedePR@gmail.com

Lidy Schans beheert een sleutel van het NIVON-gebouw. Zij wil deze sleutel afstaan. Lidy Vrijheid neemt de sleutel over.

Lidy en Lidy zorgen dat dit aan NIVON wordt doorgegeven.

Voorzitter sluit de vergadering, waarna de deelnemers de boekenmarkt bezoeken en meedoen aan de test van de na-tuurbingo voor doven en slechthorenden.

Nico van Diepen.

Namens het bestuur van IVN Enschede bedankt Nico Pim voor zijn jarenlange enthousiaste inzet bij de vele verschillende taken en activiteiten voor bestuur en natuureducatie.

Als afsluiting test Nico met de aanwezigen het Bingo spel voor slechthorenden. Zie voorbeeld onderstaande foto.

Verslag uilen ringen

Maandagavond 22 mei 2023. Vanavond mee geweest uilen ringen met Marjan van de uilengroep IVN Haaksbergen.

We reden naar een ontmoetingsplek waar Willy en Henny op ons stonden te wachten, met een aanhanger en een ladder daarop. Heel naïef vroeg ik me af waarom die ladder mee moest, maar ik heb gelukkig wel mijn mond gehouden daarover....

Bij de eerste boerderij zat een grote uilenkast aan een boom. Daar kwam die lange ladder goed van pas! Die was duidelijk nodig om bij de kast te kunnen komen. Een van de heren ging de ladder op en in de kast zaten 5 uilskuikens!! Het uilen-ouders hadden in het jaar daarvoor in een grote boom op de begraafplaats vlakbij hun nest gemaakt, dit jaar gelukkig in de kast bij de boerderij. De bewoners van die boerderij kwamen kijken naar het ringen, ze waren erg geïnteresseerd en zo trots dat ze uilen op hun erf hadden!

De foto is gemaakt bij het tweede nest, een kast aan een grote schuur met steenuiltjes. Heel ander soort uil natuurlijk en veel kleinere kuikens, maar zeker zo gaaf om te zien en vast te mogen houden!

Alle gegevens, gewicht en vleugelgrootte werden genoteerd bij de gegevens van de ring die het kuiken kreeg. Zo kan men altijd weer zien waar en wanneer het kuiken geboren is en waar hij opduikt in zijn/haar leventje. Gaaf werk, maar niets voor iemand met hoogtevrees helaas

Stephanie Herlaar

Voorbereiding voor Slootjesdag

De vaste opbouwers van de IVN infokraam, Jan Willem en Louis, genieten op zaterdag 10 juni, de dag van Slootjesdag, van een welverdiende vakantie en een sportief dagje uit.

Reden om 22 mei even samen te komen bij Celia, om de benodigde artikelen voor die dag te checken en de opbouw van de infokraam te oefenen.

Even goed op de volgorde letten

... en tot slot het zeil erover

Martin is gelukkig bereid om de aanhanger met kraam achter zijn auto naar de plaats van bestemming te brengen waar hij hem vervolgens met Marian op gaat bouwen. En er zullen vast nog meer vrijwilligers zijn om hen te helpen.

Wij hopen op Slootjesdag 10 juni natuurlijk op een zonnige dag en een grote opkomst ... en natuurlijk heel veel waterbeestjes (groot en klein)

Tineke

IVN Slootjesdag, een waterspektakel in Zweringbeekpark

Zaterdag 10 juni organiseerde IVN Enschede in het Zweringbeekpark vanaf 13.00 uur haar jaarlijkse Slootjesmidag. Het doel van deze landelijke Slootjesdagen is om kinderen te laten zien wat er allemaal in het water leeft, hoe de verschillende waterdiertjes leven en hoe ze er precies uit zien.

s'Ochtends wordt de Infokraam opgezet door Martin, Marian en Hanneke. Laura zet de bewegwijzering uit, Roos gaat op zoek naar waterdiertjes voor de waterbak bij de Infokraam, ik zet de IVN vlag op en langzaam druppelen de andere vrijwilligers binnen met hun spulletjes..

Bij de met vlaggetjes en bloemen versierde IVN Infokraam wordt iedereen ontvangen en uitleg gegeven. Om 13.05 uur staan daar de eerste kinderen met eigen schepnetje en emmertje in de hand al te trappelen om naar het water te gaan.

Aan de rand van het water zijn IVN-ers met witte bakken en zoekkaarten met waterdiertjes erop. Binnen een half uur staat de waterkant vol met uitgelaten scheppende kinderen, sommigen tot hun middel in het water. Om even later al hurkend in de waterbakken te speuren naar wat ze gevangen hebben. En dat zijn, naast kleine visjes, dikkopjes en kikkertjes, ook de platworm, bootsmannetje, larve van de waterjuffer, schaatsenrijder en zelfs een bloedzuiger.

Bij een tafeltje krijgen de kinderen de kans om via een binoculair zo'n waterbeestje eens van dichtbij, in het groot bekijken. Bij een ander tafeltje kunnen ze proefjes doen. Hier onderzoeken ze de waterkwaliteit van kraanwater, azijn, cola en het water uit de Zweringbeek. De waterkwaliteit van de beek is gelukkig redelijk goed.

Na afloop mag elk kind bij de Infokraam nog een kleurplaat en een mooie steen of schelp uitzoeken om mee naar huis te nemen. Deze wateractiviteit wordt gratis aangeboden door IVN Enschede, maar velen geven na afloop graag een vrije gift.

Mede dankzij het mooie weer en het enthousiasme van bezoekers en vrijwilligers is het weer een echt waterspektakel geworden (foto's zie achterpagina). Tineke

IVN Kraam bij slootjesdag 10 juni jl..

Bijenlessen voor leerlingen in het Koetshuis NBV

Van 22 mei tot 19 juni worden door imker-docenten van de NBV Enschede de jaarlijkse bijenlessen gegeven aan leerlingen van basisscholen in Enschede. Dit gebeurt in het onlangs gerenoveerde Koetshuis in het Abraham Ledebouerpark. Een bezoekje waard.

Basisscholen kunnen zich via een programma over duurzaamheid van de Gemeente Enschede online inschrijven voor 1 van de 2 ochtendlessen.

Op de foto zien we hoe imker, bijendocent en ook contactpersoon voor educatie, Evert Egberink, leerlingen van Het Zeggelt enthousiast vertelt over het fascinerende leven van bijen. En dan hebben we het over de HONING-bijen, het bijenvolk dat door imkers in bijenkasten gehouden en verzorgd worden. De bijen die daar honing produceren, het verhaal van de koningin, de werkers en de darren enz.

Dit in tegenstelling tot de Wilde Bijen die sterk in aantal teruglopen. Hier naast zien we er eentje door Nico gespot. Gelukkig is er nu in heel Nederland veel aandacht voor. Zie ook de eerder genoemde Bijenroute het Wageler met interessante infopunten in het Abraham Ledebouerpark en de tentoonstelling de Wilde Bij in het Lammerinkswöner.

Maar goed, hier in het Koetshuis gaat alle aandacht nu even naar het boeiende leven van de honingbij...

Tineke Eitink

Bijendocent Evert vertelt leerlingen over het leven van de honingbij

Een Klokjesdikpoot in de Heemtuin (wilde bij) - Nico van Diepen

Infokraam van IVN Enschede weer aanwezig op Molendag

In het weekeinde van 13 en 14 mei tijdens de Nationale Molendag 2023 vierden zo'n 900 molens in Nederland dat ze dit stukje cultureel erfgoed in ere houden.

IVN Enschede kreeg een uitnodiging van de Wissink's Møl om hierbij aanwezig te zijn. Elk jaar is het een goed georganiseerde en verzorgde en gezellige bijeenkomst.

Zij zorgen voor een kraam en Jan-Willem voor het materiaal en wilde bloemen uit de directe omgeving in kleine flesjes waarop het publiek door middel van de kaartjes hun kennis kon testen, Annemarie had voor een prachtig veldboekje gezorgd, kortom een mooie IVN kraam.

Er was veel belangstelling voor de boeken uit de nalatenschap van Madeleine Gimpel, en veel kinderen gingen blij met een steen en schelp naar huis

Jan Willem en Ietje in de Infokraam met plantjes in de weer.

Wandeling voor mensen met een visuele beperking 4 april 2023

In 2019 werd met Hans Pelgrim als trekker een wandeling voor mensen met een visuele beperking georganiseerd. Mede door het overlijden van Hans Pelgrim is daar later geen vervolg aan gegeven.

Op 22 april van dit jaar is dat vervolg er dan toch op de volgende manier gekomen. Mari Berens en ondergetekende moesten tijdens de LGO cursus van 2021-2022 een voorbeeld van een wandeling ontwerpen d.m.v. het 7 W's formulier (waarom, wie, waarover, wat, wijze, waar, wanneer).

Het werd een wandeling voor blinden, waarbij het vooral zou gaan om het beleven van de natuur door horen, ruiken, proeven, voelen. Na afronding van de cursus zijn we daadwerkelijk de wandeling gaan organiseren, samen met de afdeling Haaksbergen van het IVN. Vanaf toen maakte Maria Wielens deel uit van de organisatie.

Mede op basis van de documentatie van Hans Pelgrim zijn we vervolgens aan de slag gegaan om e.e.a. te organiseren. Zo is o.a. contact gelegd met Bartiméus. Ook hebben we ervaren hoe het is om niets te kunnen zien, in een blinden-kamer bij Bartiméus en hadden we een mooi contact met de bezoekers van het Oogcafé in Hengelo.

Uiteindelijk was het op 4 april van dit jaar zo ver, na een gedegen voorbereiding. Er was gekozen voor een wandeling in het Buurserzand, startend vanaf de Wakel. De wandeling leidde ons uiteraard langs de jeneverbessen (ruiken, -proeven), boomstammen die door schimmels en insecten afgebroken worden (voelen).

En passant vertelden Mari, Maria en Frans de nodige wetenswaardigheden van het gebied. Jeroen Dieperink van Natuurmonumenten heeft speciaal voor ons de Bommelas geopend en heeft in dit Twents Los Hoes het nodige over de geschiedenis verteld.

Vervolgens stonden we onder andere ook nog stil bij de Markesteen, die eigenlijk niet de originele Markesteen is, waardoor er een mooi verhaal over de ambities van textielbaron Van Heek met het Buurserzand te vertellen was. Naast het informatieve deel was het ook een mooie gelegenheid voor de deelnemers en hun begeleiders om elkaar te ontmoeten.

De afsluiting met koffie met appelgebak in de Wakel gaven daartoe volop gelegenheid.

Mede door het prachtige weer en de enthousiaste deelnemers werd het een zeer geslaagde middag en gezien de positieve feedback ook zeker voor herhaling vatbaar.

Frans Brier

De school uit! Leren over plant en dier in het Abraham Ledebroerpark

In maart vond er in samenwerking met het IVN een excursie plaats, georganiseerd door de sectie Biologie van het Stedelijk 'Zwering'. Op deze kleine school in Enschede willen we leerlingen de waarde van de natuur meegeven. Zo schreven wij aan het begin van het schooljaar in onze visie dat het ons doel is om leerlingen bewust te maken van hun invloed op hun omgeving. Daarom besloot mijn collega Carla Kouwenhoven het IVN te vragen een bijdrage te leveren aan een excursie naar het Abraham Ledebroerpark in Enschede.

Een prachtig park met hierin gevestigd een bijenvereniging, heemtuin en oude bleekvelden. Leerlingen van klas 1 mavo/havo werden ingedeeld in groepen en gingen samen met een docent en begeleider van het IVN het park in. In samenwerking met het IVN en de bijenvereniging Enschede hadden we een mooi programma opgesteld, waarin leerlingen leerden over inheemse en stinzenplanten, fotosynthese, voorjaarsbloeiers en de bijenvereniging vertelde over het belang van biodiversiteit voor insecten.

Sommige leerlingen waren al vaker in het park geweest met de basisschool maar gaven aan weer hele andere dingen gezien te hebben. Voor ons is het altijd belangrijk hoe leerlingen het hebben ervaren. Femke uit klas 1 schrijft:

Femke: Wij hadden maandag een activiteit in het Abraham Ledebroerpark van het IVN, het was heel erg leerzaam en leuk. We gingen een wandeling maken in het park samen met een van de mensen van het IVN en een docent. Het IVN legde bij alles goed uit wat het was en liet een paar leuke weetjes over planten en bomen zien.

Wij gingen ook nog naar de bijenkorf waar we uitleg kregen van een imker die daar werkt. Het was leerzaam en leuk bedacht, ik vond dat de mensen van het IVN het ook goed uitlegde en leuk vertelde. Het was een leuke wandeling en ik weet nu ook meer over de planten en bomen in het Abraham Ledebroerpark en ook over het park zelf.

Gillian uit klas 1 schreef: 'Ik ben al vaker in het park geweest, want het is ook een heel mooi stuk van Enschede. Ik zal dit nog wel een keer willen doen, maar dan over andere planten en dingen. Alles werd goed uitgelegd met goede informatie. De mensen van de IVN waren heel aardig en hadden best wel een goede route bedacht'.

Marinde uit klas 1 schreef: 'Ik ging met de rest van de eerste klas van Het Stedelijk Zwering naar het Abraham Ledebroerpark. We kregen meerdere dingen uitgelegd zoals namen van planten en hun functie. Ook hebben we een goede wandeling gemaakt door het park, dat was erg leuk.

We gingen ook naar de imker. Daar hebben we veel nuttige informatie gekregen over bijen. Zo zijn we er achter gekomen dat bijen niet zomaar zouden prikken omdat hun angel blijft zitten en zonder angel zouden sterven. Het was erg gezellig en ik heb persoonlijk best wat nieuwe dingen geleerd'.

We kijken samen met leerlingen terug op een leerzame en mooie excursie. We hebben op deze manier lesstof aan de leefwereld proberen te koppelen met als resultaat een waardevolle leeropbrengst. Wij hopen op een mooi vervolg volgend jaar.

-Sytse Bouma-
Docent Biologie - Het Stedelijk Zwering

Fauna bekijken vanuit dierenwelzijn?

Door mijn activiteiten bij de Dierenbescherming als chauffeur op de dierenambulance kom ik dichtbij dieren, zowel huisdieren als wilde dieren. Hierbij staat de gedachte van dierenwelzijn centraal..

Dat lijkt als leidraad helder, maar is het dat ook? Die vraag geldt met name bij wilde dieren. Daar kan geboden hulp soms averechts uitpakken. Daarom de vraag; moet je bij meldingen van wilde dieren zonder meer hulp bieden? Een greep van bijzondere meldingen van wilde dieren:

- (1) 6 kleine vrijwel nog naakte hulpeloze eekhoorntjes opgevangen door een bewoner aan de rand van Glanerbrug in een emmer. Uit de boom gevallen. Of we deze svp wilden ophalen.

Wat bleek; een nest jonge eekhoorns die door toedoen van een kraai uit de boom waren gevallen.. Met een verkennende blik speurde ik de omgeving af en plots meende ik iets te zien bewegen... daar aan de rand van de tuin bleek een moeder-eekhoorn naarstig op zoek naar haar kroost. Door de jongen vlakbij haar in de omgeving te zetten, was het een feest te zien dat ze elk van de jonge eekhoorntjes één voor één 10 meter hoog in de boom terug in haar nest terug plaatste. Fantastisch om te zien. En voor deze jonge dieren de beste oplossing; terug naar de eigen moeder eekhoorn in de haar bekende habitat in plaats van naar de wildopvang op ruime afstand (ca. 50 km) van Enschede.

- (2) Een moeder eend met 14 jonge eendjes, pulletjes, op het dakterras op de vijfde verdieping van een bekend flatgebouw in Enschede in de wijk Roombeek. Of wij een oplossing kunnen bieden?

Een moeder eend die een veilige broedplaats vond in de hoek van een fraai dakterras. Hoog boven debegane grond, ver weg van het water van de vijvers in de directe omgeving. De jonge eendjes vangen was het probleem niet; wel hoe de direct weggevlogen moeder eend weer verenigd kon worden met haar kroost. Het gekrijs van de pulletjes hielp daarbij. Weliswaar lag het dichtstbijzijnde waterplas ruim 500 m verderop, maar gelukkig kreeg moedereend ons eenmaal buiten op straat weer snel in de gaten. En zwom even later trots met de 14 jongen op het water op zoek naar een veilige plek voor haar kroost.

- (3) Een ontsnapte walibi (kleine soort kangoeroe) die een week lang op de Nederlands-Duitse grens gesignaleerd was en nu vlakbij het Lankheet rondstruinde. Of we poolshoogte wilden nemen.

Deze zeer ongebruikelijke melding was aanleiding genoeg om ter plaatse de situatie in ogenschouw te nemen. De walibi was ontsnapt in de omgeving van Winterswijk, echter de eigenaar heeft zich niet gemeld. Al een week was ze gesignaleerd op de landsgrens in de richting van Haaksbergen. Al snel was duidelijk dat het dier zich niet zomaar zou laten pakken. Na overleg heeft een dierenarts met een geweer een verdovingsmiddel toegediend. Dit was voor hem ook geen alledaagse bezigheid. Factor van belang hierbij was onder meer het gewicht van het dier; dit in verband met de hoeveelheid serum dat moest worden toegediend. Nadat uiteindelijk het dier verdoofd was, was de vraag destijds waar moet het dier naar toe? Nu was ze immers nog

verdoofd. Gelukkig kon ze die avond nog naar stichting AAP in Almere.

- (4) Een schorpioen s'avonds 23:00 u ontdekt op de trap. Wat te doen?

Deze bijzondere ontdekking na een vakantie van drie weken in Italië zorgde voor enige ophef in huis. Het bijtgrage beestje had zich inmiddels een week verborgen gehouden en zichzelf in leven weten te houden! Benaderen moest met de nodige voorzichtigheid, want behalve zijn imposante kaken, was het beestje ook nog eens razendsnel. Geluk was dat het een open trap was waardoor een licht zetje voldoende was om hem in een bak op te kunnen vangen. De volgende

dag is de schorpioen naar een speciale opvang gebracht voor exotische dieren.

- (5) Een jonge ijsvogel gevonden op het pad tijdens een lunch ommetje bij het Kristalbad nabij het FC Twente stadion. Hij kan waarschijnlijk niet vliegen en heeft misschien iets met z'n vleugel of z'n pootje?

Een melding die veelvuldig wordt gedaan in het voorjaar van jonge vogels die net uit het nest zijn gekomen en een hulpeloze indruk maken. Een volkomen natuurlijk gedrag wat door Vogelbescherming Nederland ook wel genoemd wordt 'spoedcursus leven in de natuur' voor alle jonge vogeltjes. Advies: laten zitten! De ouders zijn vaak in de buurt en zorgen ervoor dat het jonge dier te eten krijgt en vliegles krijgt. Meenemen is uit den boze en zelfs wettelijk strafbaar.

Uiteraard geldt dat als het dier op een gevaarlijke plek zit, het vogeltje onder een struik of op een tak dient te worden geplaatst. En neen, aanraken betekent niet dat ze door de ouders worden afgestoten; niet bij vogels, wel bij hazen en reeën. Bij deze soorten betekent aanraken een risico dat de mensen lucht ertoe kan leiden dat het dier wordt afgestoten door de ouder. De ijsvogel is door ons weer uitgezet in z'n eigen habitat op een veilige plek.

Wanneer help je wel, wanneer help je niet?

Uitgangspunt is dierenwelzijn, echter met betrekking tot wilde dieren wel met een aantal kanttekeningen. Ten eerste is er een grens met betrekking tot diersoorten; muizen, ratten en kikkers zullen veelal niet door een dierenambulance worden opgehaald. Dit zijn immers dieren die veelal dienen als prooi voor andere wilde dieren. Immers, er geldt een keiharde wet in het dierenrijk; de sterkste wint. Daarbij moet de andere jonge uil of buizerd ook voedsel hebben. Ten tweede, niet alle reddingsoperaties leiden tot het gewenste resultaat.

Stress bij wilde dieren leidt vaak tot de dood. Wij zijn als mensen immers een gevaar voor wilde dieren. En ten derde; jonge vogels worden soms door de eigen ouders uit het nest gekieperd omdat de ouders van het dier de overlevingskans zo klein achten dat ze voorrang geven aan de ander gezonde jonge vogels. De wetten van het wilde dierenrijk zijn keihard. Vanuit menselijk oogpunt het dier 'zielig vinden' is geen valide argument om in te grijpen.

Chris Eijkholt

Pimpelmees - Nico van Diepen

Nestkastinventarisatie

Op 29 april stonden we met drie man klaar om de nestkasten op het Vitens-terrein ('waterwingebied') te inventariseren. We waren dit jaar aan de late kant, maar door het koude voorjaar zeker niet te laat, zoals zal blijken uit de cijfers.

Het weer was fris, maar er was weinig wind en het zonnetje deed zijn best om door de wolken te komen. We hadden twee uur de tijd, dus we besloten het terrein rond de gebouwen aan de Weerseloseweg als eerste aan te pakken. Veel vogelzang begeleidde ons werk. Ik hoorde onder andere merel, tiftjaf, roodborst, winterkoning, zwartkop, koolmees, pimpelmees. Verder zag ik zanglijster, boomkruiper, veel kuifeenden, grauwe ganzen, aalscholver, broedende knobbelzwaan, meerkoet, buizerd, en van alles wat ik vergeten ben.

We hebben honderd kastjes gecontroleerd. Daarvan waren er vijftientig leeg. In 51 kastjes zat een zogenaamd mosnest, een mezenest van mos dat al afgebouwd of vrijwel afgebouwd was. In 21 ervan lagen eitjes en in één pasgeboren juvenielen. Het was van deze nesten in deze fase van ontwikkeling niet vast te stellen of het heur een koolmezenest of een pimpelmezenest betrof. In elf kasten zat een koolmees op het nest (op eieren of op jongen).

In zeven kasten troffen we een pimpelmees aan, zie foto. En er waren zes kasten bewoond door een paartje bonte vliegenvangers. In een ervan lagen al prachtig blauwe eitjes. Geen boomklever dus, tot nu toe. En die heb ik ook niet gehoord. Zorgelijke trend?

Kortom, ik heb een zeer plezierige zaterdagmorgen beleefd, ondanks de worsteling door de bramen, af en toe. Al pratend met de andere twee kwamen we tot de conclusie dat deze activiteit ons toch ook erg leuk lijkt voor kinderen van laten we zeggen 8 tot 12 jaar. Bij deze dus een oproep: heeft u avontuurlijk ingestelde kinderen die tegen een stootje kunnen en een ontluikende belangstelling voor de natuur, neem contact met me op via :

Nico van Diepen, vandiepenm@gmail.com

Uilskuikentjes

Eind april was er eindelijk aanleiding voor beschuit met grijze muisjes. In het Ledeboerpark werd een broedende uil opgemerkt. Een paar weken later lagen in de nestkast van de bosuil (bleek later) 3 kleine uilskuikentjes, mooi van lelijkheid, stijf tegen elkaar aan gedrukt. Eentje heeft het niet gered. De andere twee zijn begin mei de vrijheid tegemoet gevlogen ...

Veilig en warm met z'n drietjes bij elkaar

Na ca 2 maanden - foto Maarten Windemuller

IVN kinderactiviteit Wilde Bijen Lammerinkswönner

Zaterdag 22 april word de Bijenroute het Wageler officieel geopend bij het Koetshuis. Tevens kan men bij de Mammoetboom tegen inlevering van een stoeptegél, twee bijen vriendelijke plantjes opgehalen.

Op het zelfde moment zijn er bij het Lammerinkswönner activiteiten voor de kleintjes georganiseerd. Bezoekende kinderen kunnen samen met onze IVN-ers Ineke, Chris, Roos en Louis bijenhotelletjes en zaadbommetjes maken. Er word koffie, thee en ranja geschonken door vrijwilligers van de zondagsdienst en er kan uiteraard een kijkje bij de Bijententoonstelling genomen worden.

Mede dankzij het mooie weer komen er veel ouders met kinderen op af. De kids leven zich uit en nemen vol trots een bijenhotel en zaadbommetje mee naar huis. Ook mogen ze na afloop een bijenbutton en een bijenzoekkaart uitzoeken. Het is een zeer geslaagde middag. Hoe kan het ook anders ... wat is er nou fijner dan lekker met je handen in de modder soppen ...

Tineke Eitink

Ineke, Chris, Roos en Louis zijn de IVN-ers die de kinderen helpen bij het maken van bijenhotelletjes en zaadbommetjes. En dat zijn er veel ...

Zelfs al voor het begin om 13.00 uur is er belangstelling voor de kinderactiviteiten op het erf van het Lammerinkswönner.

Hoofdzakelijk aarde, water en bloemzaadjes zijn nodig om een zaadbommetje te maken. En daarvoor heerlijk met z'n allen in de modder grijpen ...

Officiële opening van de Bijenroute het Wageler door wethouder Jeroen Diepemaat bij het Koetshuis, met aandacht voor de Wilde Bijen.

Intrigerende natuur

Toen ik eind mei op een heerlijk zonnige dag de hoes van mijn zweefparasol haalde viel er iets naar beneden op de stenen parasolvoet. Het bleek beige bolletje van ca. 7 cm., (iets groter dan een golfballetje) dat in 3 delen uiteen gevallen was.

Hûh, interessant, wat is dat nou voor iets?

Bril erbij en even goed kijken, wat close foto's gemaakt en nee, ik had zelfs Google deze keer niet nodig. Het deed me vermoeden dat het een mini wespenest was. Ik wist niet dat zoiets bestond (?)

Nader onderzoek liet zien dat er een rond omhulsel was dat in tweeën gebroken was en een compacte inhoud. Die in-

houd leek te bestaan uit een soort rond geheel van bijenraten. Oh, dat zijn nestcellen natuurlijk. Toen pas zag ik twee witte larven kronkelen, die er blijkbaar uitgevallen waren. Die redden het dus niet. Wat een drama voor de wespen.

Twee kleine volwassen wespen leken in paniek rondom het "raatgebeuren / de nestcellen" heen en weer te bewegen. Later vloog er steeds een groter gele wesp rond. Misschien wel de koningin?

Als goed IVN-er heb ik de grote halve bol met een stokje voorzichtig over het binnenste heen geplaatst. In de hoop dat de natuur zijn eigen weg weer vindt en de rest het overleeft.

Mijn kennis over wespen is echt miniem merk ik. Dus toch Google er maar weer bijgehaald. Daar las ik niet alleen dat wespen ook nuttig zijn. Zo bestuiven ze allerlei planten tijdens hun zoektocht naar nectar. Ook zijn het echte opruimers, ze helpen bij het opruimen van kadavers. Tot slot vangen wespen vliegen, dazen en muggen, hiermee helpen ze een insectenplaag te voorkomen.

Maar ik las ook dat dit bolletje het begin kon zijn van een groot wespenest. Dat dan verwijderd moet worden door een gespecialiseerde firma. Oeps, dat wil je niet. Nou ja, voorlopig die koningin maar goed in de gaten houden en regelmatig checken óf en wát er op mijn parasolvoet gebeurt de komende dagen ...

Tineke Eitink

5 minuten praatjes (deel 1)

Een onderdeel van de Natuurgidsenopleiding heeft deze titel. De cursisten vertellen vijf minuten precies over een natuuronderwerp naar keuze. Andere cursisten geven feedback met tops en tips. Een aantal cursisten heeft het praatje voor de lezers van de Gidsengids op papier gezet. In deze en komende editie's hun verslag.

Een tijdreisje op de Usseler es

Vanaf het hoogste punt (36,5 m boven NAP) nam ik mijn medecursisten in gedachten mee door de eeuwen heen, vanaf het ontstaan van de es in de voorlaatste ijstijd tot op de dag van vandaag. Met enige fantasie kwamen de boerderijen tot leven, zoals die in kransvorm gevestigd werden rondom de es, aan de oevers van de Broekheurnerbeek en de Usselerstroom.

Dankzij het potstalsysteem werd de es bedekt met een humusrijke enkeerdlaag van wel 50 cm dik, waarop rogge werd verbouwd. De omringende woeste gronden kenden tot ver in de 19 de eeuw weinig bebossing, waardoor vanaf de es de stad Enschede te zien was. Zo had prins Maurits in 1579 vanaf hier goed uitzicht op de omgeving, toen hij op de es plannen beraamde om Enschede te heroveren op de Spaanse bezetters tijdens de 80-jarige oorlog.

Anno 2023 herinnert een informatiebord aan deze gebeurtenis. Op dezelfde plek wordt verwezen naar een niet minder belangrijk natuurlijk monument: het Vleerböske. Helaas is van deze eeuwenoude vlierstruik op dit moment nog maar een schamel restant over. Maar ooit was dit de plaats waar es-boeren eens per jaar bij elkaar kwamen om zaken te regelen en te bidden voor een goede oogst. Alles veranderde met de introductie van kunstmest rond 1920 en de daarop volgende ruilverkaveling in de jaren '40.

De aanleg van de A35 dwars door de es in 1990 deed de rest. De laatste jaren werd op het restant van de es voornamelijk mais verbouwd. Maar binnenkort komt daar hopelijk verandering in. Want er zijn nu al bijna 200 mensen die willen participeren in een coöperatie ter exploitatie van een Herenboerderij op de es. Een onderneming waar voedsel voor eigen gebruik zal worden geproduceerd met respect voor de natuur, zonder gebruik van pesticiden en herbiciden en zonder kunstmest.

Zouden deze boeren ook eenmaal per jaar gaan bidden voor een goede oogst bij het vlierbosje?

Els Laroy-Meeuse

LandschapsGidsen-Opleiding IVN Enschede en Haaksbergen weer een succes

Op 3 juni werd de 2e gezamenlijke LandschapsGidsenOpleiding van de IVN afdelingen Enschede en Haaksbergen afgesloten. 14 cursisten ontvingen hun diploma.

De groep met cursisten die afkomstig zijn uit Enschede, Haaksbergen, Hengelo en Almelo startten in september met de cursus, waarin theoretische kennis over natuur en landschap werd afgewisseld met praktijkopdrachten zoals het leren organiseren van een publiekswandeling. Op 3 juni was de afsluiting van de cursus.

Diploma uitreiking

Voordat de diploma's werden uitgereikt gingen de cursisten als afsluiting van het cursusjaar op fietsexcursie in het gebied van de Buurserbeek. Ecoloog Hannie ter Maat van Waterschap Rijn en IJssel vertelde over het onderhoud, de ingrepen die zijn gedaan om meer water vast te houden en de biotopen voor planten en dieren die er nu zijn.

Bij Captain Jack in Buurse genoten de toekomstige gidsen en het onderwijsteam van een heerlijke lunch. Daarna kregen de gidsen hun IVN landschapsgidsen diploma uitgereikt. De cursisten werden veel succes gewenst bij hun vrijwilligerswerk.

Met nieuwe gidsen kunnen we meer kennis overdragen

Greetje Koster, coördinator van de cursus en zelf ook deelneemster aan de 1e cursus is blij met de nieuwe gidsen. "Met deze 14 nieuwe gidsen kunnen we onze organisatie verstevigen. Meer vrijwilligers die willen gidsen betekent dat we meer natuuractiviteiten kunnen organiseren. Zo kunnen we er samen voor zorgen dat nog meer mensen enthousiast worden over de natuur en het landschap in hun eigen woonomgeving."

Interesse in de natuurgidsencursus?

Mocht je naar aanleiding van dit bericht interesse hebben

in het volgen van een cursus dan willen we je graag wijzen op de natuurgidsenopleiding die dit najaar van start gaat. Meer informatie over deze cursus is te vinden op de website van de IVN afdeling Enschede. www.ivn.nl/enschede

Mijn ervaring met de LGO IVN 2022/2023

Op 22 september 2022 ben ik met de opleiding tot landschapsgids gestart.

Spannend, ben je 66 en ga je een avontuur aan waarvan je eigenlijk geen idee hebt hoe het uit zal pakken, of je het wel leuk gaat vinden, al heb je er wel zin in om meer te leren over de plek waar je geboren bent en woont!

We zijn gestart met een groep van 18 volwassenen en er zijn er uiteindelijk 14 over gebleven.

De groep werd hechter en ondanks soms slecht weer was iedereen er bijna altijd. Soms in Enschede (Nivon-gebouw) soms in Haaksbergen (Verenigingsgebouw IVN).

Ook "niet veel zin hebbend" om de deur uit te gaan bij slecht weer, werd een "gelukkig ben ik wel gegaan"!!

De wandelingen waren altijd gezellig en zeer leerzaam. Lekkere koffie of thee als je weer op het startpunt aangekomen was. Goede uitleg van de (ex)boswachters waar je ook les van kreeg. Zo ontzettend veel geleerd! Ineens adder-mannetjes zien die in de zon probeerden op te warmen. Een aanrader voor iedereen die van de natuur houdt en die zich wel eens afvraagt waarom in de stad dingen als Wadi's aangelegd worden bijvoorbeeld.

Op zaterdag 3 juni was de afsluiting van deze cursus, met een fietstocht en een lunch, mensen die er niet genoeg van krijgen kunnen door met de studie voor natuurgids en al lijkt me die ook zeer interessant, heb ik besloten daar dit keer niet aan mee te doen, misschien volgend jaar?

Ik heb geen idee of de cursus eind dit jaar weer start, maar als dat wel zo is: Ik ben er erg enthousiast over en kan iedereen alleen maar aanraden te starten, je leert zoveel, maar vooral: je leert anders kijken naar alles wat je buiten tegenkomt!! Ineens weet je waarom er zoveel vals plat is in Enschede! Ineens zie je overal waar je kijkt dooiermos. Ineens weet je waarom je zelfs hier de kraanvogels ziet vliegen.

We zijn op deze foto allemaal erg blij dat we de uitslag hebben gekregen: We zijn allemaal geslaagd! Diploma, key-cord en een eigen pasje gekregen waarmee we kunnen laten zien dat we bij het IVN horen! En het IVN heeft er weer een aantal vrijwilligers bij!

Stephanie Herlaar

Goed nieuws

Natuurherstel hoogveen Aamsveen

Europa heeft een subsidie van 8,7 miljoen euro toegezegd voor natuurherstel in het Aamsveen en naastgelegen Hündersfelder Moor in Duitsland.

Landschap Overijssel en de provincie kunnen aan de slag met het herstel van het hoogveen in deze unieke natuurgebieden. In de huidige situatie dreigt het hoogveen door verdroging op den duur te verdwijnen. Dat zou een kwakelijke zaak zijn voor het Aamsveen, een van Nederlands schaarse hoogveengebieden.

De provincie heeft drie keer eerder een subsidieaanvraag gedaan, echter zonder resultaat. Nu is deze aanvraag dan eindelijk gehonoreerd.

Foto: Wim Pauw junior

Agenda

- woensdagavond 2 augustus Reeën kijken met IVN Enschede
- woensdagmiddag 9 augustus 14:00 uur: Aamsveen excursie "Bijzondere planten"
- zaterdag 19 augustus: Afdelingsuitstapje, aanmelden bij Frans Brier
- woensdagmiddag 30 augustus 13:30 uur: Kennis maken met eetbare natuur
- zaterdagmiddag 14 oktober: Kinderpaddenstoelenmiddag
- dinsdagmiddag 31 oktober 13:30 uur: Paddenstoelenexcursie volwassenen
- zaterdag 11 november: Gidsendag (uitnodiging volgt t.z.t.)
- dinsdag 12 december: doorstapwandeling Tweekelo, ongeveer 10 km.

Voorzover niet vermeld, geldt dat aanmelden nodig is via website IVN Enschede

IVN Groene Kalender

- Augustus**
25-27 Nacht van de Vleermuis
- September**
1-3 Fête de la Nature
5 Duurzame Dinsdag
9-10 Open Monumentendag
15-16 Nachtvindernacht
22 Bodemdierendagen (duurt tot 4 oktober)
24 Europese Dag van de Paddenstoel
Spinnentelling (datum volgt) -
Egeltelling (datum volgt)

Puzzel

Cryptisch woordvierkant

In een woordvierkant zijn de woorden horizontaal en verticaal aan elkaar gelijk. In dit woordvierkant worden de gezochte woorden een beetje cryptisch omschreven. Veel plezier.

Fladdert in het bidhuisje
Basis voor tequila is de eerste bekwaamheid
Fladderen rond een ridder
Deze dieren maakten een podcast met koning Willem Alexander
Aan deze Belgische zijrivier van de Maas stille men zijn dorst

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

Inleveren kopij

We streven er naar ook voor de volgende herfst uitgave van de GidsenGids weer een mooie, volle gids samen te stellen. Daarom vragen we jullie graag om je kopij vóór 1 oktober 2023 o.v.v. " Kopij Gidsengids " te mailen naar dit tijdelijke mailadres van de redactie :

ivnenschedesecretariaat@gmail.com

INDIEN ONBESTELBAAR: BOUWHUISHORST 23, 7531 EZ ENSCHEDE

